

# BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

## Pretiuul abonamentulu:

Pentru Austro-Ungari'a pe annu . . .	5 fl. — cr.
" " " " 1/2 annu . . .	2 " 50 "
Pentru Romani'a si strainetate pe annu . . .	7 " — "
" " " " 1/2 " " . . .	3 " 50 "

## Pretiuul insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Corespondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A” in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, era banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

## Invitare de prenumeratiune

la

# „BISERIC'A si SCOL'A”

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

De la 1 Iuliu vechiu, fóia „Biserice'a si Scol'a” intra in alu doile semestru alu anului curentu.

Rugamu deci pre on. abonenti a caroru abonamentu inceta cu finea lui Iunie, se-si renoiésca abonamentulu cátu mai curendu, ca se nu intrerupemu expedarea jurnalului.

Pretiuul abonamentulu este celu din fruntepiculu foiei, si anume: 2 fl. 50 cr. pe jumetate de annu pentru Austro-Ungaria, si 3 fl. 50 cr. pentru strainatate.

Banii se se trimita prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

## Visitarea canonica a Preasantie Sale Domnului Episcopu diecesanu in partile Buteniloru si ale Halmagiului.

Un'a dintre vechile institutiuni de disciplina bisericesca este si visitarea seu cercetarea bisericiloru catra episcopii eparchiotti. Mare insemnatate avea secolii primari ai crestinismului cercetarea turmei mentatore de catra pastorii sei, si nu mai pucina insemnatate are ea si astadi. Sunt inasa pucini la mernu apostolii, cari, luandu crucea lui Christosu, se puna pre sine modelu turmei loro, cu fapta cuventulu in sporirea virtutiloru crestinesci si educatiunea poporului.

Noi, eparchiotti aradani, ne simtimu norocosi, cá timpuri asia grele, Ddiu ni-a datu pre Archiereulu, nu crutia nici o ustenela nici unu sacrificiu catra ridicarea bunei stari a poporului seu, alerandu, ca unu apostolu in tote partile diecesei, spre a pretia si mangaiá pre fii sei spirituali. Aceste fapte, pre cari istori'a trebne se le insemne cu

litere nesterse pe paginile sale, lasandu-le esemple pentru toti pastorii poporului. Din acestu punctu de vedere, vinu eu a espune in tote momentele ei visitarea canonica, ce a facutu Preasantitul Episcopu alu diecesei Aradului, in partile Buteniloru si ale Halmagiului.

Sambata dupa amediadi in ajunulu Rusalielor a sositu Preasanti'a Sa la *Silind'a*, in protopresbiteratul Buteniloru, insocitu de cuviosulu parinte protosincelu Iosifu Goldisiu si de unu diaconu. La marginea comúnei lu-asteptá comitetulu parochiale si comunale in frunte cu protopresbiterulu tractuale si cu inteligintii din pregiurn. Primirea a fostu cuvintiosa atatu afara de comuna, cátu si la biserica prin preoti si multimea poporului; in biserica dupa seversirea rugatiuniloru de séra si o rugatiune pentru rodirea pamentulu si pentru ploie recoritórie — a urmatu o cuventare catra cei presinti, carea cuventare nu poté se nu produca efectu in ascultatori. La scola apoi a ascultatu pre vro cátiva dintre scolari si facandu-si observarile, s'a indepartatu spre *Luguzau*, unde poporulu dimpreuna cu celu din vecin'a comuna *Camna lu-asteptá* in apropierea drumulu de tíera. Dupa-ce a indreptatu si catra acesti'a cáteva cuvinte de investiatúra, Preasanti'a Sa a luatú calea catra Cuiedu in urma calaretiloru, cari in vr'o 10 parchi dedeau de scire, cá caletoriuulu de pe drumulu nostru ni este unu ospe naltu si iubitu. Sositu in otarulu Cuiedaniloru, in mijloculu unei paduri umbróse, Preasanti'a Sa din odata fu intimpinatu de dóne corporatiuni, de fruntasii din Cuiedu si de cei din Hodisiu, cari ambele comune suntu aprópe de olalta inse nu totu in aceea-si directiune a drumulu si cari ambele doriau prin fruntasii loro — a fi cercetate de naltulu óspe.

Vodiendu Preasanti'a Sa ferbintea dorintia a fruntasiloru, se hotari ca nainte de a merge la Cuiedu, se cercetedie si comun'a *Hodisiulu*, in carea s'au si facutu pregatiri de primire demne de iubitulu Archiereu. Poporulu s'au adunatu cu micu cu mare la biserica si au ascultatu sfaturile parintiesci. O de ar

fi ca se le si padiésca atátu cei de aicea, câtu si toti, cari le-au auditu si de prin alte locuri! La scóla Prea Santi'a Sa a lasatu premie de bani la pruncii sirguitori. Dela Hodisiu s'a rentorsu Prea Santi'a Sa la *Cuiedu*, condusu de vr'o 40 calareti si petrecutu de fruntasii, cari in siru lungu de carutie i urmau. Multimea poporului din comuna undulá in curtea spaciósa a bisericeii, care de care se védia mai bine pre archiereulu seu. In biserica Preasantitulu Episcopu mai antálu a facutu rogatiuni pentru buna intocmire a elementelor, pentru ploi folosítóre, apoi a tienutu cuventare catra poporu, carele intre afecte de mangaiere si intre cugetari edificatórie de sufletu si inima se vedea a primí fia-care cuventu de invetiatura. In scóla Preasanti'a Sa a pusu intrebari, la cari scolari au respunsu dupa cuprinderea loru mai pucinu séu mai multu indestulitoriu. Dupa-ce si in scóla a vorbitu câteva cuvinte de invetiatura Prea Santi'a Sa se indepartá spre *Buteni*. De abia se inaltia de-asupra délului, preste carele trece drumulu, — ceriulu incepe a picurí din canalele sale, si fiindu si diu'a plecata spre culcusi, dumbráville, prin cari se fece trecerea, devenira din ce in ce — mai intunecóse astfelu, incátu la hotarulu comunei de abia se vedeau fruntasii, intelegintii si calaretii, cari iesisera spre intimpinarea Archiereului. Erá tardiu sér'a cam pe la 10. óre, si plou'a nu glumiá pe cum se imparea la inceputu, — in pregiulu bisericeii din *Buteni* totusi multime de ómeni astépta se sosésca Archipastoriulu loru. Preotii din locu si altii din pregiuru imbracati in ornate bisericesei presintá Prea Santiei Sale sant'a cruce si avangeliulu spre sarutare, apoi intre cantecculu melodiosu alu scolariloru intrá in biserica si facandu scurte rogatiuni de multiamire pentru norocósa sosire, anuciandu multimei, cá in diu'a urmatoria ca si in diu'a de *Rusalie*, va servi sant'a liturgia in biserica din *Buteni*, fú petrecutu la cartirulu aprópe de biserica in casele veduvei protopresbiterese *Anna Machi*, carea intrég'a sa locuintia comoda a binevoitu a o dá la dispusetiunea Prea Santiei Sale.

Deminéti'a ne tradiramu cu atmosfer'a stramutata, plou'a recoritória amplu crepaturile, ce nu se mai observau in pamentu; erau 6. óre deminéti'a, terminulu hotaritu pentru a merge in vecin'a *Chisindia*, la servitiulu *Dumnedieescu* de demanétia, dar plou'a se varsá da impedece escurgerea. Vediendu in fine Prea Santi'a Sa, cá plou'a asteptata continua a-si reversá darurile sale — se hotari de purcésa si in ploua la *Chisindia*, la hotarulu carei'a asisderea lu asteptau fruntasii si calaretii din comuna. Si fiindcá in midiloculu comunei se redica o movila impunatória, — cas'a Domnului in *Chisindia* e naltiatá a buna óra ca si cea din *Sionu*, daca nu mai bine cu ceva. Cu óre-care impedece se redicá caruti'a spre movila impodobita cu iérba si cu crengi pana naintea bisericeii; intrandu in biserica se incepú servitiulu *Dumnedieescu*. Psálmii poetului din *Sionu* cei de lauda si marirea numelui lui *Dumnedieu* se intonara si ai-

cia, dupa cari Prea Santi'a Sa dupa datin'a bisericesca, unse cu untu de lemnu pre toti crestini in biserica, apoi spunendu o cuventare acomodata, cetá si scól'a; de unde esaminandu si impartindu premie intre scolarii cei mai buni, se rentóse spre *Buteni* spre a celebrá sant'a liturgia.

Dupa 9. óre preotii imbracati in ornate bisericesci cu chorulu si cu poporulu iesu intru intimpinarea Prea Santiei Sale pana la cartiru; ceriulu inseniná pe o-óra-doua, si Prea Santia Sa serbarese fu condusu la biserica, unde nainte de a versu sant'a liturgia, a binevoitu a naintá 8. scolaru la trépta de cetitori. Este de prisosu a spune, cá vitiulu ddiescu alu nostru intocmitu de marele archiereu Santulu Ioanu Gura de auru — si severu in tóta pomp'a sa — esto in stare a emotioná mele credintiosiloru spre pietate si evlavie, dar a cu câtu mai vertosu se potenciéza afectulu religiositatii in acei crestini, cari de abia de odata in via vedu unu asemenea servitiu pomposu, celebratu archiereulu, pre carele si numai din scrisorile, ca ocaziunea serbatoriloru tramitea din resiedinti'a sa cunoscutu, cá este unu pastoriu adevératu si parit ingrijitu de buna starea filoru sei.

La capetulu liturgiei protopresbiterulu tractat a indreptatu catra Prea Santia Sa unu cuventu sionale, dupa carele Prea Santi'a Sa luandu cartirulu, s'a adresatu catra poporu cu o cuventare proprie numai densului. Dupa sant'a liturgia se presetara naintea Prea Santiei Sale — preotimea, inteleginti'a si poporulu, apoi Prea Santia Sa a facu visite la preoti si la cátiva inteleginti, in urma puse la prandiu incungiuratu de vr'o 20. persóne locu; chorulu laudatu alu scolariloru postatu in sioru — radicá imaginile ascultatoriloru in sfera rafamiloru; toaste a reportatu notariulu comunale *Isidoru Popescu* in numele comunei, apoi *dlu* *Dionisiu Pascutiu* in numele intelegintiei in sanatatea Prea Santiei Sale, la cari a respunsu Prea Santi'a Sa intonandu concordia, fratietatea — ce denece intre locuitorii din comuna fara deosebire nationalitate si confesiune; urmara apoi si altelectre cari se redica celu alu betranului preotu *Teodor Bucatosiu* in numele preotimei, la carele asisderea respunsu Prea Santi'a Sa in termini bine voitori. Dupa prandiu naltulu óspe dimpreuna cu toti cei alaltipeti ai sei fecera cercetare la scóla; se imbucurá vedendu cá pe longa cele doua clase de prunci, s'aceputu dejá la edificarea unei scóle de fete, carelun'a *Octomvrie* a. c. are se se deschidia. In scóla Prea Santi'a Sa si-a esprimatu indestulirea fatia progresulu observatu in scól'a invetiatoriului *Georgiu Popoviciu*, acarui'a invetiaceii (a dou'a clasa) mescescu cret'a la franturi in tocmai ca si candu ar fi in o scóla reala, facendu si aicea premie si imbatandu pruncii la invetiatura, — si-lu á calea *Almasiu*. *Buteneni* inse lu-petrecúra pana in cin'a comuna *Cacarau*. Aicia a intratu in biserica si asisderea a tienutu o vorbire, apoi a intratu

cas'a dlui proprietariu Petru Brassay, unde luandu o mica ujina si-indireptă calea la *Almasiu*. La hotarulu acestei comune lu-intimpinara capeteniele comunei in frunte cu dlu notariu comunale, la biserica preotii din locu si dinprejuru dinpreuna cu o multime de poporu; dupa scurte rogatiuni Prea Santia Sa dete de scire poporului că diu'a urmatoria — adeca in a don'a dina a Rusaliloru va se seversiesca servitiulu adiescu de demineti'a in comun'a Almasiu la 6. ore, apoi fu petrecutu de preotii presinti la quartiru la cas'a parintiloru Groza si Copianu, unde furamu martori unei scene neindatinata. Dupa cina adeca Prea Santia Sa D. Episcopu incepe in tipu de invetiatura — unu discursu, in carele desfasiura ideii'a, că catu e de bine de omulu, carele e recunoscutu de vrednicu intre contimpuranii sei, si in firulu discursului facendu alusiune la conduit'a preotiesca si nationale a preotului incaruntitu Constantinu Copianu, carea conduita esemplare prin concernintele protopresbiteru s'a adusu la cunoscenti'a Prea Santiei Sale, in tipu de recunoscere pentru densulu, i-presinta unu brau rosu ca unu semnu de distinctiune intre cei dimpreuna luptatori. Cine dintre cunoscutii parintelui Copianu a auditu despre scirea acest'a, — bucurandu-se a disu: l'a meritatu!

Luni demineti'a Prea Santia Sa servi in biserica din Almasiu, unde facendu ungerea si tienendu o cuventare alésa — a cercetatu scól'a esistente, a contemplatu cea noua, ce dejá este sub acoperisiu pentru ca la tónna se se deschidie ca clas'a a dou'a, apoi a facutu visita la Dlu notariu N. Popu si la par. G. Cretiu, apoi sub ceriu inseinatu s'a repeditu la *Cilu*, unde asisderea a fostu primitu in modu serbatorescu; in biserica Prea Santia Sa si aici a tienutu cuventare, la capetulu carei'a a mangaiatu pre credintiosi si cu acea asigurare, că rogarea densiloru pentru unu ajutoriu la gatirea noului edificiu alu bisericeii, — e ascultata, si din partea Consistoriului voru primi o suma de 200 fl. spre scopulu bisericeii. Fiindu poffitu — a facutu aci Prea Santia Sa visita la proprietarii Almay, cari ambii lu-asteptara cu distinsa onóre, de unde apoi dupa ¼ de óra incalcá spre *Bontiesci*; la hotaru fú primitu de antisti in frunte cu dlu notariu L. Borsos; aici dupa primire tienú o cuventare in diu'a acest'a a-trei'a, carea se nu cugete onoratii cetitori, că ar fi fostu scurtata, ori numai din sila, precum adeca s'ar potea prepune dupa atáta ostenéla, — Prea Santia Sa si aici ca si intr'alte locuri a vorbitu cu cugetare adanca si din foculu inimei; nici nu póte fi intraltu chipu; iubirea parintelui catra fiii sei invinge greutátile impedecátorie si Prea Santia Sa — dupa cum se scie — asia si-iubesce eparchiotii, ca si pre insusi fiii sei.

Erá cam 9½ óre candu a ajunsu Prea Santia Sa la *Gurahontiu*, unde a servitu sant'a liturgie si aicea a indreptatu Prea Santia Sa o invetiatura catra poporu, apoi a cercetatu scól'a si a descinsu la *Hontisioru*, la cas'a parintelui Ioanu Mera, unde a pranditu — ca acasa.

La 4 óre dupa amediadi intr'unu timpu fórte favoritoriu a plecatu Prea Santia Sa din Hontisioru spre Plescuti'a in protopresbiteratulu Halmagiului, la marginea teritoriului l'a primitu fruntasii din *Guravadii* si *Plescuti'a* in frunte cu preotulu Farcasiu si cu notariulu Lenkes. In biserica din Plescutia Prea Santia Sa a tienutu a cincia cuventare in diu'a acest'a, apoi a contemplatu edificiuulu nou si spaciosu alu scólei, ce sta sub acoperisiu si laudá silinti'a locuitoriloru, ce au pentru scóla. Caletori'a s'a continuatu apoi prin romanticulu pasu asia numitu „Tecasiele“ la gura caruia *Acuvenii* in frunte cu Dlu notariu Popoviciu si cu preotimea din pregiuru a facutu solemná intimpinare neobosituluí Archiereu. Prea Santia Sa aci éراسi a vorbitu cu innascut'a sa potere convingatoria, dupa carea vorbire vr'o cativa plugari inarmati, asiediati si condusi sub disciplin'a militarésca — au datu salve de onóre. — De aci Prea Santia Sa continuá calea spre *Ciuciu*, unde asijderea a avutu o primire dintre cele mai frumóse, locuitorii cu micu cu mare — dupa secsu si etate erau insirati dealungulu drumului dea drépt'a si dea steng'a fiacare cu ramuri verdi de copaci in mana; in siunulu de aicea éراسi vorbi Prea Santia Sa catra poporu, dupa carea vorbire preotulu N. Butariu in termini poeticii desfasiura mangaierea si multiamirea poporului pentru acest'a rara cercetare. — De abia se cobóri Prea Santia Sa din acestu munte alu Sionului, si inteliginti'a din Halmagiu éta-o, se ivesce a intempiná marele ospe; candu eramu in apropierea comunei *Halmagiu*, éراسi cam la 9 óre séra.

La marginea comunni Prea Santia Sa fu primitu de antistii comunali in frunte cu dlu primariu, éراسi poporulu deprin tóte stradele grabiá la biserica, unde Prea Santia Sa dupa scurte rugatiuni provocá poporulu, ca in diu'a urmatoria adeca Marti atrei'a dia a serbatoriloru — la 9 óre nainte de amediadi — se se prezenteze la sant'a liturgia. Din biserica Prea Santia Sa fu condusu la quartiru in cas'a ospitala a dlui subjude reg. Daniilu Gaboru, unde s'a odichnitu peste nópte. Demineti'a apoi la 6. óre Prea Santia Sa s'a repeditu in vecin'a comuna Halmagielu, unde a seversitu servitiulu divinuu de manecare, si poporulu in butulu timpului ploiosu, a induratu tempestatea neclatinitu numai ca se póta convinge pre Prea Santia Sa incátu este densulu de binevenitu in midiloculu loru. Dupa servitiulu divinuu a urmatu firesee — cuventarea, éراسi dupa acest'a Prea Santia Sa s'a grabitu la *Halmagiu*, unde la 9½ óre s'a inceputu liturgi'a; chorulu si aici a escelatu cu cantarile sale in cari scolarii se vedeau a fi bine deprinsi. La capetulu liturgiei Prea Santia Sa se redicá pe amvonu si in cuvinte pline de evlavia si intre afectu de pietate si-aduse aminte de vechi'a episcopia, ce a esistatu aici in tempurile antice, dar carea negresitu prin fatalitatile timpuriloru a incetatu, lasandu numai o obscura urma despre esistinti'a sa. Cuventarea urmata acestui esordiu, a produsu si aici efectulu doritu. Dupa liturgia s'au facutu visitele. Prea Santia

Sa intre altii a cercetatu pe dlu Birta ppteru gr. cat. pre dnii notari cercuali G. Popu si N. Robu nu altcum pre dlu Jula primariulu comunei. Prandiulu a fostu la dlu Gaboru si dn'a casei si-a pusu destula ustanela a ne tracta pe toti cei 20. cari sub egid'a Prea Santiei Sale am incunjuratu mesele; toastulu primu l'a rostitu dlu advocatu Secula, dupa care, se intielege au urmatu si altele. Dupa prandiu s'a facutu cercetarea scoliei; fetitiile prin lucru de mana au indestulitu pre Prea Santi'a Sa, aseminea ilu industulira elevii din scol'a invetiatoriului Costina si cei din clas'a a patra, cari intradeveru suntu spre onorea invetiatoriului Joldea.

Dupa amediadi la patru ore plecã Preasanti'a Sa spre Ioanesci, unde tienendu o cuventare catra poporu, si-continua calea spre Ternava, loculu de trista memoria din anulu 1848. si fiindca loculu acest'a alu diecesei sale dupa impartirea cea mai prospeta — apartiene la comitatulu Hunedórei, — dlu pretore Michailovicu din *Vatia*, in fruntea mai multoru antisti i-a facutu intimpinarea, dupa carea intrandu in bisericã, cuventarea Preasantie sale si aci fu ascultata cu incordare si pietate. Scaldile binefactorie din vecin'a comuna *Vati'a* inca avura parte de cercetarea Preasantie Sale, unde domn'a baronesa Nopcea asisderea si dlu pretore Michailovicu primira visit'a Preantie Sale.

Cu ocasiunea acestei visitatiuni canonice, bunulu nostru Archipastoriu, in zelulu seu de apostolu alu culturei nationale in genere cercetã si gimnasiulu din *Bradu*, in Archidieceasa, care e sustienutu si priu ppratul Halmagiului, din carea cauza si sinodulu eparchiei aradane din anulu acest'a i-votã unu ajutoriu de 1000 fl. — Ardelenii nostri aflandu de intentiunea Preasantie Sale d'a cercetã gimnasiulu din *Bradu*, se pusera la *Carastau* si in frunte cu par: Mihaltianu ppteru din *Bradu* i-fecera o primire serbatorésca; dupa *Carastau* urmédia comun'a *Baia-de-Crisiu*, pana mai anu-tiertiu capital'a fostului *Zarandu*; fiindu de cu séra, Preasanti'a Sa a descalecatu la destinsulu nationalistu dlu Sig. Borlea, unde s'a si odihnitu peste nópte.

In diu'a urmatoria adeca Mercuri la 7. ore dominetia, Preasanti'a Sa a plecatu spre *Bradu*, in cale inse i-erã comun'a *Tiebea*, cu biseric'a ei antica, si in curtea ei cu renumitul „stejariu alui Hori'a“ si de alta lature mormentulu eroului Jancu Avramu. Tiebenii la sosirea Preasantie Sale incepura cu salve; preotii in ornate iesu spre intimpinare si Prea Santi'a Sa vrendu-nevrendu cautã se intre in bisericã, unde acurgé poporulu cu glót'a. Dupa-ce Prea Santi'a Sa si aci a tienutu o cuventare, si dupa-ce a ascultatu si cuvintele de bineventare a preotului N. Jurca, si-continua calea spre *Bradu*. Aici, la marginea comunei lu-intimpinã dlu pretore Piso si alti fruntasii din *Bradu*. La port'a gimnasiului lu-intimpinã par. ppteru dimpreuna cu corpulu profesurale. In gimnasiu Prea Santi'a Sa a cercetatu tôte 4. clasele si in totu loculu se indestuli cu responsurile eleviloru. Pecatu cã nu e

mai mare numerulu gimnasistiloru de aiciã; parinti mai sormani mai cu inlesnire si-potu cresce aiciã prunedloru, daca au voia spre invetiatura; pasirea dela acestu gimnasiu la altulu, este intocmai dupa practica celoralalte gimnasie. Dupa cercetarea gimnasiului Presanti'a Sa se presintã si in bisericã, unde tienendu catra poporu o cuventare morala. Tóta inteligentia apoi petrecu pre Prea Santi'a Sa la cuartirulu par. ppteru S. Michaltianu, unde Prea Santia Sa facu gimnasiulu unu ofertu de 200 fl. — A potutu si cam la 11. ore candu ne rentornaram din *Bradu* érasu spre *Baia-de-Crisiu* — *Halmagiu* etc. In diu'a aceea Preasanti'a Sa a pranditu la dlu Borlea; in data dupa prandiu a plecatu, la 3½ ore a ajunsu in *Halmagiu*, de unde schimbandu caii si trecandu prin Ciuciu, Plescuti'a, nu s'a opritu pana naintea comunei *Baltele*, unde o multime de poporu si inteliginti lu-asteptau in frunte cu par. adm. pprale alu *Jenopolei*.

Primirea din *Iosasielu* a reusatu pe deplin; arculu triumfale peste drumulu de tiera se redicã ca si o pórta naintea unei cetati; la pórta dlu Campianu a rostitu câteva cuvinte calduróse, éra la bisericã multime de poporu asteptã sosirea Prea Santiei Sale. Nu numai biseric'a ei si piaci'a bisericei s'a amplatu de poporu si acel'a se simtia fericitu, carele a potutu se strabata in bisericã se audie cuvintele de aurã ale Prea Santiei Sale. Scol'a din *Iosasielu* inca a indestulitu pe deplin asteptãrile Prea Santiei Sale. Dlu preotu si de odata si invetiatoriu par. Ioane Munteanu este o persona ce face onóre clerului romanu din aceste parti, si in multe privintie cutediã a-lu pune de modelu la multi preoti. In decursu de 10 ani ai preotiei sale, densulu a regeneratu intrég'a sa parochia, carea apare acum ca unu faru luminos, de unde se respandescu radie binefactorie si in locurile de prin pregiuru, onóre lui! —

Éra acum séra cam aprópe la 8 ore, si Prea Santia Sa dimpreuna cu personalulu din pregiurulu seu se abatú la cas'a dlui notariu C. Talosiu, unde mai vertosu dnisiór'a casei *Constantia* se siliã a servi cu bucate alose de ujina, ceea ce i-a si succesu. — S'a continuatu apoi calea pe tiermurea *Crisiului* in ppratul *Jenopolei*. In *Iosasiu* — locuitorii comunei in frunte cu dlu notariu G. Onea si cu preotulu T. Bodea au intimpinatu pre Prea Santi'a Sa naintea scoliei; in *Holtmizesiu* intimpinarea avú locu in directiunea bisericei, in ambele locuri a vorbitu Prea Santia Sa, inse mai pe scurtu cãci se facuse séra. In comun'a *Dieciu* inea s'au facutu frumóse pregatiri de intimpinare; antisti'a in frunte cu dlu notariu L. Feieru pana departe i-a iesitu in cale, in comuna poporulu asteptã sosirea Prea Santiei Sale, ceea-ce vedindu Prea Santi'a Sa, cu stramutare in programu, ii-provocã, ca pe diu'a urmatoria adeca *Juoi* dupa *Rusalie* desu de dominetia se se coadune la bisericã, unde va se vina la servitiu ddiescu. S'a continuatu drectiunea calea pe lunga *Revetisiu* la *Cociub'a* unde

Prea Santia Sa la 10, óre sér'a a descalecatu la casele ospitale a proprietariului L. Brassay, unde s'a adichnitu peste nópte. Juii deminèti'a la 6 óre Prea Santi'a Sa din Cociuba s'a rentorsu la Dieci, pentru a servi sant'a liturgia; poporul audindu sunetulu clopoteloru si prindiendu scire despre presinti'a Prea Santiei Sale, cu micu cu mare au alergatu la biserica, unde au asistatu la sant'a liturgia si au ascultatulu cuventarea archieréscă. Cu scól'a de aicia Prea Santi'a sa nu s'a prea indestulitu; este inse sperantia, ca si in asta privintia nu peste multu se audim o scire imbucuratoria din Dieci. — Dupa visitarea din Dieci, Prea Santi'a Sa érase a atinsu Revetisiulu; locuitoriloru de aicia asisderea li-a datu invetiaturi foslositorie. Dupa aceea trecendu prin Cociub'a a junsu la Berindenii, unde a intratu in biserica si scóla, apoi, in Govosdi'a, asisderea si in ambele locuri a timentu vorbiri catra poporu.

Aci s'a esauriatu materialulu din programu si Prea Santi'a Sa trecendu Crisiulu prin Buteni, Cuiedu Silindia s'a rentorsu spre resiedintia, si fiindcă in aceeași dia a pranditu la par. Alesandu Beltechi in Silindi'a, de cu séra a ajunsu la Aradu.

Acést'a ar fi dela mine scurt'a descriere a cale-toriei Prea Santiei Sale dela Rusalie. Multu asi mai avea d'a adange, me marginescu in sa la o rogare catra Prea Santi'a Sa, se binevoiesca adeca a pasi si mai departe pe calea in carea a purcesu; nu avemu date ca poporul romanescu se fi avutu multi archieri renumiti pentru ingrijirea de turm'a loru, — daca inse Prea Santi'a Sa va cantinua calea, pe carea a apucatu, — acestu poporu romanescu lu-va insemna in inim'a si istori'a sa ca pe unu aperatoriu si regeneratoriu alu seu — alaturea cu cei pucini archieri.

Gregoriu.

## Despre scóla in genere, si despre cea crestina ortodocsa in specie.

(Continuare).

### VII.

De realitate sta mai aprópe frumosulu a carui conceptu i-lu tractéza estetic'a, éra form'a i-o da artea. Estetic'a dara si artea, ca si cele lalte sciintie, si-au nutrimentulu din religiune, pentrucă precum idei'a realitatii, asia si a frumosului e din descoperirea divina. Adeveratulu artistu totdeauna nisuesce ca prin opulu seu se produca o idee mareta, si pre aceea se-o prefaca si aduca in realitate adeverata. Si fiindu că in idei este indusa nemarginit'a pricepere si intielegere alui Dumnedieu, pentru cea artea nu e alta decâtu desemnarea marginita, a ideiloru nemarginite, si acést'a nemarginire a ideiloru face elementulu divinulu a artei, pentru cea artea sta in cea relatiune cu religiunea in care sta omulu catra Dumnedieu. In acestu respectu Goethe dice: „Artea jace in simtiulu religiosu, si pentru cea bucuros se intrunesce cu acest'a.“ Artea anticiloru Romani si Greci pelanga tóta complacerea ei, cea incantatóre si farmacatóre, nu-se póte laudá cu acestu efectu, pentrucă i lipsesce radi'a curata a adeverului frumosu, permanentu, adeca radi'a curata a santieniei si adeveratulu Dumnedieu. Artea

in man'a Romaniloru si Greciloru antici precum si in a pseudoliberaliloru moderni, nu e alta decâtu o intortucare si deformare a adeverului realu, si in locu de a aflá sorgintele originalu, pre Dumnedieu creatoriulu si alu adorá dupa tóte calitatile sale, ei au indumgedieitu simtiulu in celu mai uritu si pecatosu modu, si in cea mai condannabila forma.

Din acést'a servitute miserabila si dejositóre, a mantuitu artea crestinismulu, si o-a consecratu tipulu si simbolulu divinulu in celu mai serbatorescu modu, pentru acéa artea numai in crestinismu si-a aflatu adeveratulu locu, si numai in torm'a crestina si-póte eluptá odihna, pacea, viétia, glori'a si splendórea sa, de ceea a esclamatu Krause: „In ce gradu a progresatu vre-o natiune in arta, in ceea mesura a inaiotatu si in religiune.“<sup>1)</sup>

Ideiloru si cugeteloru mai antaiu si imediatu le da viétia, tonulu sonorulu si proportionatu alu „limbei.“ Singura limb'a nu e alta decâtu cugetulu, simtiulu ginteloru, pe limba insusi Dumnedieu l'a invetiatu pre omu, si prin acést'a i-a donatu de vasala regimea creatiunei, prin urmare limb'a e tipulu si termometrulu facultatiloru mintii omenesci. Cugetulu si vorb'a sta in cea mai intima relatiune si intre ele predomnesce cea mai mare armonie. Prin limba omulu e alu doile creatoriu a lucruriloru, pentrucă candu le pronuncia, pre acele le redestépta spre cunoscinti'a de sine. Limbistic'a séu filologi'a e de insemnatare mare si atunci candu cu lucrarea sa se cobora in trecutu si spiritulu trecutulu ilu reproduce intre noi, ca se ne marturiséscă despre puterea factica de odinora a ei. Problem'a acést'a maestatica numai atunci va fi in stare limbistic'a se-o deslege si implinésca intru adeveru, daca se-va lasá condusa de spiritulu adeveratu a crestinismulu care conduce tóta dreptatea si condemna tóta nedreptatea séu dupa limbagiulu nostru, daca si in limbistica vomu cunósce unu momentu divinulu, dupa cum dice Ludolf catra Leibnitz: „In limbi este unu momentu mare, pentru a cunósce originea natiuniloru, lucruriloru si religiuniloru. In *linguis magnum momentum positum ad noscendas gentium, imo rerum et religionum origines.*“<sup>2)</sup>

Ca de inchierea acestui tractatu mai avemu lipsa de a aduce inainte vre-o câteva cuvinte si despre *Pedagogie séu sciinti'a educatiunei*. Tóte cunoscintiele si capacitatile castigatulu prin invetietur'a in scola, daca nu nobilitéza inim'a, si puterile spirituale ale omulu nu-le destépta, e o gimnastica fora scopu, si unu opu sterpu, de ceea e ne aparatu de lipsa ca omulu se fie capabilu, ca ideile cele adeverate, bune si reale, ce si le-a castigatu in scola prin memorie, se-si-le faca proprie si se le scie intrebuintia si aplicá in viétia practica spre propri'a educare si cultivare. Scopulu imediatu a invetieturei e educatiunea si cultivarea proprie a omulu, cea ce forméza cugetulu si spiritulu domnitoriu a scoliloru de astadi. Descoperirile divine inca sunt totu atátea forme de sciintia a educatiunei ireguliu genu omenescu, si parintele cerescu *Tatahu, Fiulu, si Spiritulu santu*, sunt educatorii eterni in decursulu istoriei.

Din cele aduse aci si mai vertosu unde ne fuse vorb'a de istorie, ori si cine póte vedé, cumca elementulu conservatoriu a educatiunei, ori in sciintia, ori in arte, ori in morala séu viétia, e religi'a; si mai vertosu religiunea screstinéscă, care in celu mai preclaru modu, a creatu unu epiritu nou de viétia in inim'a omulu, care cu abundantia nsecata lasa numai urme bine factore pre unde ajunge, in biserica, in scóla, in patrie si viétia comuna, educatiunea mantuitoare. Precum fiesce care sciintia care sa abate dela Dumnedieu pere si apune nevedutu, asia si educatiune fora spiritulu divinulu intuneca si timpesce facultatile mintiei omenesci, si pre omu ilu indrépta pe ca lea animalismulu.

Elementulu acestu divinulu care ni-se represinta in

<sup>1)</sup> Abriss der Aesthetik Göttingen 1807. pag. 21.

<sup>2)</sup> Ludolf catra Leibnitz. *Commerc. Epistolarum* pag. 37.

ramii tutororū sciintielorū, ne arata apriatu, că cugetulu si devis'a scolei ortodoxe trebue se fie diresu in acolo, ca tóte sciintile din cerculu seu, se-le increstinésca. Momentulu acestu divinū e fundamentulu si scopulu finalu a tutororū sciintielorū, numai cu ajutorulu a cestuia se cobóra in sciintia dreptatea si intielepciunea, si fara acest'a sciintia e unu resunetu golu si arama sunatóre. Éra scol'a ortodoxa cu atátu mai iute va ajunge la gradulu de perfectiune si-a gloriei sale, cu cătu se-va nisui mai multu a desvoltá spiritulu religiunei ni propunerile sale, si pre invetiacei sei-ii-va scí conduce la cunoscerca de sine, si li va aradicá simtiulu religiosu preste tóte cele lalte simtiuri; căci simtiulu religiosu shóra mai presusu de tóte otarele mintii omenesci, si nu se odichnesce pana ce nu-se acufunda in oceanulu celu nemarginitu a cunosciintiei lui Dumnedieu; unde numai prin rugaciunile si iubirea catra densulu, va puté se ajunge si se-si procure salutea sa omulu.

Din contra cu tacerea acestui momentu si elementu divinū in scola, séu plane cu compromiterea lui in tradarea sciintiloru, tiberulu nu se va formá alta decátu unu animalu rafinatū. Cultur'a lui intelectualu nu va servi de alta de catu de o sciintia trupésca menita de a conlucrá numai pentru buna starea cea trupésca materiala, dara nu si cea sufletésca spirituala; va scí calculá si mesurá, ca se póta spori obiectele voluptatii materiale individuale, va scí scrutá natur'a spre a-o cuceri si plivi de tesaurulu si arcanele sale, ca asia se-si póta duplicá placerile vietii sale, dara nu se va scí prepará la salutea si mangaerea cea sufletésca, plane si trupésca a sa. Pentru acea cu dreptu cuventu a exclamatu barbatulu de statu a lu Franciei *Portalis* infiorandu-se de planulu de invetiamentu fisio-negatoriu de Dumnedieu a lui *Condorcet* dicandu: Se taca in urma teoriile inaintea faptei, căci cu negligarea invetiamentulu religiosu, a incetatu ideologi'a lui Dumnedieu, si a pasitu in loculu ei idei'a nedreptatii si a neadeverului; prin care fii nostri s'au facutu vagabundi si banditi, si naravurile nóstre au degeneratu si s'au selbatacitu, încátu numai representamū alta de cătu unu poporu selbaticu, moralulu s'a stricatu si societatea s'a sguduitu din radacina, pentru acea oh! religiune! vina intru ajutorulu nostru!! *Rousseau, Voltaire, Condorcet, Robespierre*, rapindu piatra angulara a edificiulu educatiunei crestine, numai ruina au produsu pretutindenea, si iluminarea lorū nu a fostu alta decátu obscurantismu, si promisiunile lorū despre renascerea societatei n'au fostu decatu minuni infame, pentrucá nu este invetiatura fora educare, si nici educare fora moralu si religiune.<sup>3)</sup>

Ei s'au aradicatu cu scrisori si oratorii de cele mai artificióse si usioru seducatóre in contra crestinismulu. Influintia cea stricatoré acestorū oratiuni o cunoscea bine si strabanulu *Quintilianu*, a carui cuvinte merita o indoita atentiune in seculu nostru: „Nimica nu e mai periculosu pentru lucrurile publice si private decátu elocintia. Noi in sine, care din partea nóstra amu conferatu ceva, si ne amu trudit a ajunge la facultatea elocintiei, pucinu séu fórtu reu meritamū de lucrurile umane, de aceea o asemenea acést'a, cu arm'a lotrului si nu a ostasiului. Dara ce se vorbimū de noi? Insasi natur'a care pre noi omenii ne au creatu mai eminenti si ne au separatu de animale, nu ni au fostu parinte ei mastera daca a aflatu facultatea elocintiei; toti'a pecatelorū, adversa inocentiei, si inimica dreptatii. Mai bine ne amu fi nascutu muti, si lipsiti de ratiune, decátu din datorintia si indurarea providintiei prin elocintia se ne restornamū imprumutatu unii pe alții in prapastie.“

„*Quodsi vis illa dicendi malitiam instruxerit, nihil sit publicis, privatisque rebus perniciosius eloquentia; nosque ipsi, qui pro virili parte conferre aliquid ad facultatem dicendi conati sumus, pessime mereamur de rebus humanis, si latroni comparamus haec arma, non militi. Quid de nobis loquor? Rerum ipsa natura in eo, quod praecipue homini indulsisse*

*videtur, quoque nos a caeteris animalibus separasse, non parens sed noerca fuerit, si facultatem dicendi, socium scelerum, adversam innocentiae, hostem veritatis invenit. Multa enim nosci, et egere omnino ratione satius fuisset, quam providentiae munere in mutuum perniciem convertere.“*<sup>4)</sup>

Aflu cu scopu aci in vreo câteva liniaminte a atinge ceva, si despre sciintile asia numite, „*Emancipate*“ care in limbagiulu de astadi atáta insémna, ca sciintiele in desvoltarea lorū nu suferu nici o restringere, ci atátu in sborulu seu, cătu si in meditatiunile sale voescu se fie libere. Privindu lucrulu mai de aproape si dejudecandulu dupa esperintia si limbagiulu de astadi aci sub restringerea nu se intielege alta decátu Dumnedieu si opulu lui, economi mantuirei genului omenescu, precum revelatiunea, credintia si biserica, si cu aceste tóte legile si regulele omenesci, si-au luatū inceputulu si esistintia din spiritu acestora, si in ultima analiza tóta viétia si respectulu.

Dumnedieu a inspiratu in lutu sufletu nemuretoriu ca se traésca si se vina la cunosciintia esistintiei de sine. Dumnedieu a pusu pe buzele omului cele mute cuventulu, cugetulu spirituulu, si in lumea materiala se-si dobandésca valoarea sa, si prin acést'a se promoveze perfectiunea si buna starea omenésca; acestu cugetu si cuventu care in continuu s'au nutritu din indurarea creatorulu seu, si s'au intaritu prin revelatiunile divine, in sborulu seu catra bolta cea cerésca, si in imaginatiunile sale cele gigantice, negatu pe tatalu seu creatorulu dicandu „nu voescu mai multu se me chiemu fiulu teu -- *nolo amplius vocari filius tuus*“. Unu atare a fostu unu *Hegel*, care prin filosofia sa cea panteistica a aflatu culminatiunea deimantentale si pre sine s'a introdusu pe tronulu lui Dumnedieu invetiatur'a cea gresita a acestuia cu care s'a inaltiatu de *Simeonu Magu* pana la ceru, si e originea tutororū relelor si pecatelorū de mórté, au strabatutu capafimul tutororū semidoctilorū cerbicosi, carii apoi asemenea vampirilorū au suptu sangele viétiei sociale. Invetiatur'a si sciintia acestorū flusturati nu atátu prin chelmulu mintii sale, cătu prin orb'a cutezare si prin noile sale blasfemii infame in contra adeverului au trasu asupra sa atentiunea auscultantilorū. Sistem'a acést'a asia numita asteistica, care s'au serbéza triumfulu seu celu gelnicu pre idealulu celu santu si pe sinulu celu calcatu in picioare a genului omenescu tóte voesce se le ajunga fara Dumnedieu, macarca scria este „intielepciunea este dela Dumnedieu, si cu elu este in veacu.“<sup>5)</sup>

Daca sciintia in sa se rumpe de catra isgorulu seu eternu Dumnedieu, dela ea nu se póte asteptá alta, decátu se cada prada trufiei sale proprie care si-au alesu; bine-si disu cine a disu „că in contra lui Dumnedieu nu e progresu, pentru că Dumnedieu nu póte fi altulu in idei si altulu in operile sale, ci in ambele unulu acelasi.“ Invetiatura acestora negatorii de Dumnedieu cu atáta a devenitu mai periculósca pentru biserica, cu cătu acestei directiuni distructiva se vedu a se aplecá si guvernele, séu celu pucinu nu punu capatu acestui progresu eronatu, a carui principiu e in contra lui Dumnedieu si-e necrestinescu!

Biserica nu croesce alta restringere spiritului in desvoltarea sa, decátu care o prescrie dreptatea, care cu sine singura nu póte veni in contrarietate, si acést'a restringere nu póte fi daunósca pentru sciintie, căci dupa cum dice *Van Bommel*, dreptatea nu póte stricá dreptatii, dreptatea eternu e sapientia necreatu, care dupa intréga substantia ni s'a descoperitu prin fundatoriulu, crestinismulu. Sapientia necreatu nu póte stricá mintii create nici a contrastu in intrepinderele ce-lu conducu pre omu la cunoscerca dreptatii naturale, din contra depinderea si restringerea sunt favorabile mintii omenesci, încátu acést'a previne abuzurilor si ratacirilor cu sciintiele căci cu atáta este omulu mai ap-

<sup>3)</sup> Van-Brommel pag. 118. si 167.

<sup>4)</sup> *Quintilianus institutio oratorica lib. XII. cap. I.*

<sup>5)</sup> Isusu fiulu lui Siracu capr 1. v 1.



1-3.

Se escrie concursu pentru ocuparea posturilor invetiatoresci la ambele scóle poporale din comuna *Siclau*, protopresviteratulu Chis-Ineului, comitatulu Aradului, cu terminu de alegere pe diu'a de s. Ilie adeca: pe **20. Iuliu a. c. st. v.**

Dotatiunea anuala va fi de o potriua pentru ambele clase si anume pentru una: a) salariu anuale 350 fl. v. a. b) spese pentru conferintie 5 fl. v. a. c) siepte orgii de lemne din care are a se incaldi si scól'a d) quartiru liberu, cu 2 chilii pentru invetiatoriulu si cu gradina de legumi e) tacs'a la mortu mare dela cei in mai buna stare 1 fl. v. a. ér dela cei cu stare pana la  $\frac{1}{2}$  sesie pamentu 50 cr. v. a. si dela prunci mici 20 cr. v. a. — Totu asemenea si pentru ceealalta.

Dintre recurenti clericii absoluti, preparandii cei câte cu 4 clase gimnasiale — la alegere voru avea preferintia, potu in sa recurge, si preparandi absoluti si cu testimoniu de cualificatiune.

Doritorii de a ocupá acestea posturi au a-si trimite recursele loru instruate prescrijeloru stat: org: pana in 18. Iuliu a. c. la Prea On: D. protopresbiteru si Inspectoriu scolariu de cercu alu Chis-Ineului, Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyház.)

Si in fine, fiesce care recurentu are a se presentá in susu amintit'a comuna in vreo Dumineca séu serbatóre in s. Biserica, spre a-si areta desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Siclau in 6 Iuniu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protopresbiteru si Inspectoru scolariu.

1-3.

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scól'a comunala elementara din *Lescovitia* se publica concursu, cu urmatórele emolumente:

1) 300 fl. v. a. salariu anualu; 2) 12 metri cubici lemne de focu; si 3) locuintia acomodata cu gradina de  $\frac{1}{4}$  holda de pamentu.

Dela recurenti se pretinde ca se aiba calificatiunea pedagogica pentru scólele elementare populare, si se posiéda deplinu limbele serba, romana si magiara.

Recursele instruate trebuintiosu, si adresate catra inalutulu ministeriu reg. ung. de culte si invetiamentu, se se trimita comitetulu administrativu alu comitatulu Carasiu, in Lugosiu, pana in **15. Iuliu a. c. st. nou.**

*Popovici m. p.*

1-3.

Pentru vacant'a parochia *Furdea et filia Hasésci* din prott. Fagetului, prin acést'a se escrie a 2 ora concursu, cu terminulu pana in **29 Juniu st: v: 1878.**

Emolumintele sunt: Un'a sesiune urbariala de 32 jugere estravilanu, birulu dela 115 de casa cu stola usuata.

Doritorii, cari voescu a competá pe acesta parochia, au recursele loru ale instrua conformu dispositiuniloru stat. org: bisericescu si a le substerne Preaonoratulu Domnu protopresbiteru **Atanasiu Ioanovicu** in Fagetu.

Furdea et Harsesci in 1 Iuniu 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Atanasiu Ioanovicu** protopresbiteru.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. confesionala romana din comuna *Rusova-noua*, dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericeii-albe, comitatulu Carasiu, devenita vacanta prin signarea de buna-voia a fostului invetiatoriu **Iosifu Mico** pana  $\frac{6}{18}$  **Augustu a. c.** in care di va fi si alegerea.

Emoluminte sunt: a) in bani gata in care e comitata: clisa, sare si luminele facendu toate la olalta 110 b) spesele conferintionale 10 fl. c) in naturali optu mégrâu si doispredece meti de ecurudiu; d) 4 orgie de lem din care are ase incaldi si scól'a; e) doue jugere de pamentu aratoriu clasa prima, o gradina de 600 □-l estravilanu quartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati aterne recursele loru bine instruate prescrijeloru statut. bisericescu pana in 3. Iuliu a. c. st. v: Pre. O. D. **Iosif Popovicu**, protopopu in Jamu; càci cele ce vor mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Si in fine fia care recurentu are a se infatiosia in numit'a comuna in vre-o duminica ori serbatóre in s. Biserica spre a-si areta desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Rusova-noua 5. Iuniu, 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu protopopulu tractualu, **Iosifu Popovicu**

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confesionala romana din *Binisu*, protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu Carasiului, escriinduse conformu decisiumu Consistoriu concursu pana in 9. Aprilie a. c. si ne araduse recurenti pentru dobandirea acestui postu, — Comitatulu a mai redicatu salariulu invetiatorescu, — deci acumu nou se deschide concursu pana in **8. Iulie a. c.**

Emolumintele sunt: 500 fl. v. a. in bani gata, orgii de lemne pentru incaldirea scólei, quartiru liberu, 2 jugere de pamentu, gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati trimite recursele loru proviedute cu documentele necesare instruate in sensulu statutulu organicu si adresate Comitetulu parochialu, la D. Protopresbiteru **Iacobu Popovicu** Oravitia.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu D. Protopresbiteru tractualu.

In urmare decisiumu V. consistoriu alu Caransebesului, se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. romandiu *Gorua*, protopresbiteratulu Oravitiei, pana in **9 Iuliu a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. in bani, 4 orgii de lemne, quartiru liberu, si gradina pentru legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de asitrimite recursele loru instruate in intielesulu statutulu organicu adresate comitetulu parochialu, Domnului Dist. protopopu **Iacobu Popovicu** in Oravitia. Insa de vreme acést'a Comuna se afla si unu adiunctu a repaosatulu invetiatoriu, se observa, cà in casu, deca adiunctulu n'aru alesu, atuncea are se se bucuere de a 3 parte din totu beneficiulu invetiatorescu in decursu de unu anu, socotitu datulu aprobării noulu invetiatoriu.

Gorua in 8 Maiu 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu D. Protopresbiteru alu Oravitiei.